

beslægtede nordiske Folk. Derom vil jeg ikke sige mere, end jeg har sagt og skrevet før, at jeg holder det for den naturligste og bedste Chance, som Danmark har i sin Udenrigspolitik, at man knytter disse Baand godt og stærkt. Jeg har ogsaa før sagt, og det er min Mening den Dag i Dag, at det kun tjener Forholdet til Tyskland.

Danmark er altsaa repræsenteret i Genève i Folkeforbundet og tager dermed Del i den europæiske Politik. Jeg personlig har aldrig hørt til dem, der har ment, at Folkeforbundet kunde være et egnet Redskab til at bringe Europa i Lave igen. Folkeforbundets Tanke er sikkert sund og god og vil blive ved at være det; det er et politisk Program ogsaa for Fremtiden; men saaledes som Virkeligheden er, røber det alt for meget sin Oprindelse fra Sejrherrernes Villie. Alt hvad der indtil nu er sket i Folkeforbundet af Betydning, har fremmet denne Villie, der giver sig Udslag i Versailles-Traktaten. Den franske Statsmand Clemenceau har en Gang meget aabenhjertigt sagt, at det, man vilde, var at fortsætte Krigen ogsaa herefter med Fredens Midler. Det er ikke denne Villie, som de smaa Stater, som hele Europa kan være interesseret i; men det er den lidet misundelsesværdige Stilling, som de smaa Stater i Folkeforbundet har, idet de kun vanskeligt kan sætte deres Villie og Magt igennem overfor Stormagterne. I denne Situation ligger der en stor Fristelse til ikke at gøre sig ilde bemærket ved selvstændig Villie eller til at vente med en vis Taalmodighed paa, om Folkeforbundet ikke kunde skifte Klæder og Sindelag. Jeg har det Indtryk, som om en af Danmarks Repræsentanter dernede, det ærede Medlem Hr. Munch, alt for meget falder for denne Fristelse, alt for meget er interesseret i at fremstille Folkeforbundet som en Faktor, der skaffer Ro og Orden i Europa, hvad det i Virkeligheden ikke gør. Vi har ganske vist lige oplevet Affæren Grækenland og Italien imellem, hvor Folkeforbundet fik Lov til at virke med til en fredelig Løsning; men man kan vel ikke sige mere, end at det „fik Lov“ til det. Hvad der blev meget aabenbart i denne Affære, er, hvor lidt Stormagterne bryder sig om Folkeforbundet og kun er medgørlige, hvor deres Interesser allerede er tilstrækkeligt sikret. Jeg advarer paa det bestemteste imod at vente med Taalmodighed paa Begivenhedernes Gang, paa, at Folkeforbundet maaske med Tiden en Gang kunde skifte Klæder eller Sindelag. Professor Cassel har nylig her peget paa, at efter hans Me-

ning viste Uretten i Europa en stigende Kurve, og alle de Mænd, der føler sig ansvarlige for europæisk Politik, Mænd som Nitti, Deres Christian Reventlow, Lloyd George, Keynes — man kan nævne mange andre —, ser det ligesom Cassel, at Uretten viser en stigende Kurve, men Repræsentanten her for Danmark mener at skulle se det anderledes. Jeg ser der igen den psykologisk forstaaelige Interesse i at se Folkeforbundet som noget, det i Virkeligheden ikke er, en Faktor til at skaffe Ret og Orden i Europa. Det er jo smukt og godt, at man er interesseret deri, det er det eneste rigtige, men naar det nu ikke er Tilfældet, er det bedre at lade denne Illusion gaa til Grunde, end at den vedblivende eksisterer. Det var bedre, om de smaa Stater tydeligt sagde, hvad der forstyrrer Europas Fred, selv om ogsaa Folkeforbundet gik i Stykker derved. Saa var Situationen i det mindste klar. Den Tilbøjelighed, som der efter min Mening ligger i det danske Folk til at være Tilskuere, føle sig vel i den Rolle at være Tilskuere, behersker dog endnu Sindene stærkt. Den fik forleden et klassisk Udtryk i Berlingske politiske Tidendes Aftenudgave af 11. Oktober. Der roses Stresemann for at være en af de faa Tyskere, der er forstandige nok til at opfatte Tingene, som de virkelig ligger, og som kan se, at Verden i bedste Fald har en velvillig Ligegyldighed tilovers for Tyskland. Saa-dan er Ordene. Velvillig Ligegyldighed er i og for sig logisk Nonsens, for enten er man velvillig, og saa er man ikke ligegyldig, eller man er ligegyldig, og saa er man ikke velvillig. Men denne Udtalelse vidner tilige om en Tankegang, der føler sig blottet for ethvert Ansvar, og om en drengagtig Opfattelse af de politiske Ting og deres Udvikling. En velvillig Ligegyldighed — naar det skal være Parolen, og naar man tror, man kan befinde sig udenfor Spillet ved at sige det, tror man fejl. Det er jo for Øjeblikket rigtigt, at Tyskland, som det siges i disse Ord med temmelig rene Toner, ikke spiller med i europæisk Politik, man giver det i det hele taget slet ikke Lov til at tale med, og Tyskland gør heller ikke nogen nævneværdig Anstrengelse for at gøre sig bemærket, vel sagtens ogsaa fordi det har saa meget med sig selv at gøre, men tror man virkelig, at det altid vil blive ved at være saaledes? Lad os antage det værste Tilfælde, som kan ske, at Tyskland sønderriver sig selv i Borgerkrig og bliver et Bytte for Hungersnød — begge Dele er i høj Grad allerede Tilfældet —, tror De saa, at Tysklands sidste Time er